A°. 1848. N°. 202.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.

ZATURDAG 30 SEPTEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, *f* 1,00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

De Arnhemsche Courant *en de grondwets-herziening.*

V.

Men vindt het vreemd dat de *Arnhemsche Courant* aandringt op verwerping van ontwerpen die niet ver genoeg gaan, die haar onvrijzinnig voorkomen, bij eene vergadering voor welke zelfs die *on*vrijzinnige ontwerpen nog *te* vrijzinnig zijn. Wij verwonderen ons, dat men dit vreemd vindt. Men denke de Kamer zoo onvrijzinnig, zoo behoudend mogelijk; mag men, zelfs bij het onvrijzinnigst, bij het behoudendst ligchaam, uitgaan van de onderstelling, dat het *onvatbaar is voor alle overtuiging*? dat het, willens en wetens, al werd het ingelicht van zijn verkeerd inzigt, al zag het ten laatste dat het steeds op den dwaalweg volhard had, toch stijfhoofdig en hardnekkig en eed en pligt in den wind slaande, op dien verkeerden weg zou blijven volharden? Alle dwaling des verstands, alle verkeerde overtuiging *kan* door beter verstand, door betere inlichting worden weggenomen, maar hoe kan men ooit betere overtuiging vestigen, tenzij men tot het uiterste toe volharde, in aan te toonen wat onvolledig en wat verkeerd is. En des te meer behoort men dit te doen wanneer men staat tegenover eene nieuwe vergadering, als de dubbele Kamer, van welke men althans niet *weet* of zij even onvrijzinnig en behoudziek en even afkeerig van al wat naar populariteit zweemt is, als de gewone Tweede Kamer. Dat wij thans vrijzinnige beginselen moeten vragen van eene niet-vrijzinnige Kamer, dit is al weder de schuld der ministers. Hadden de ministers verkozen den weg te volgen, door den heer NEDERMEIJER VAN ROSENTHAL, bij zijn bekend voorstel, (ook door de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* toenmaals ondersteund) aangewezen, dan had men eene grondwet tot stand kunnen brengen die eene nationale kracht had kunnen worden. Hadden de ministers aan de Tweede Kamer verklaard, dat zij, geroepen door de Kroon en ondersteund door de natie, om een nieuw huishouden op geheel nieuwe grondslagen op te rigten, aan deze Kamer niets konden aanbieden dan eenen vrijwilligen en eervollen aftogt om dat zij, om niet met zich zelven en hun eigen beginsel in onoplosbaren strijd te geraken, zich moesten voorbehouden, hunne *wezenlijke* herziening aan eene andere vertegenwoordiging, die haar mandaat *regtstreeks* van de natie ontleende, voor te leggen; hadden zij dit met klem en met gebruikmaking van alle argumenten die voor de hand lagen aangedrongen, de Kamer zou zich er in gevoegd hebben. Zij zou begrepen hebben, dat dit de eenige weg voor haar was om, zonder overwonnen te zijn, op eene waardige wijze het slagveld te verlaten. De Kamer wist zeer goed op welk een geïsoleerd punt zij stond en zij zou het niet gewaagd hebben, door eene weigering de verantwoordelijkheid op zich te laden van eene aftreding van het kabinet en van eene revolutie in het verschiet. Maar de ministers waren er de mannen niet naar, om zulke doortastende maatregelen te nemen. Zij wilden liever »het *onuitsprekelijk* »*genoegen* smaken," van te laten zien hoe eenstemmig, hoe vol vertrouwen »op *deze* Kamer" zij waren; zij wilden liever vleijen en liefkozen, transigeren en beginselen ten offer brengen, dan hun dierbaar troetelkind zoo onbarmhartig buiten de deur te zetten. Thans moeten wij roeijen met de riemen die wij hebben. Wij moeten bij deze onvrijzinnige en behoudende Kamer op eene liberale grondwet en meer doortastende hervorming aandringen, omdat het ministerie niet *gewild* heeft, dat de herzienings-quaestie voor eene door de Natie verkozene vergadering zou behandeld worden.

Inderdaad, de taktiek is niet kwaad verzonnen! Eerst drijft men door, dat de herzienings-ontwerpen behandeld worden door eene vergadering van wier onvrijzinnigheid en behoudszin men overtuigd was, die het ministerie zelf »eene *fictive* vertegenwoordiging" noemde, om later juist in die onvrijzinnigheid, in dien behoudszin de verschooning te vinden voor al wat men naliet of, tegen den algemeenen wensch, invoegde of liet staan; om juist van die onvrijzinnigheid en dien behoudszin eene drangreden te maken tot onverwijlde aanneming, *opdat men niet in de handen der onvrijzinnigen en der behouders zou terugvallen!* Waarlijk, de man die het plan maakte moet een geslepen hoofd zijn! Hij heeft zijn publiek meesterlijk bij den neus gehad. Jammer maar, dat van al die kunsten de natie de dupe is!

Eindelijk: al waren wij ten volle overtuigd, al wisten wij met volkomene zekerheid dat al onze pogingen te vergeefs zouden zijn, ontheft ons dit niet van de verpligting om tot het laatste toe te waarschuwen tegen het gevaar en te roepen: *Deze bepalingen in uwe grondwet zijn onaannemelijk; deze zijn schadelijk; deze zijn onvolledig; door eene dusdanige grondwet in werking te brengen, bereidt gij der natie eene te-leur-stelling voor.* Wij willen niets verzuimen om dergelijke te-leur-stelling te voorkomen; wij zullen tot het laatste oogenblik toe waarschuwen, en tegen de onvolledigheid en schadelijke beginselen die in deze ontwerpen liggen protesteren, opdat men ons later, wanneer men de gevolgen *ondervindt* en wij dan zeiden: »Wij hebben het voorzien," niet te-gemoet-voere: »En waar»om hebt gij uw inzigt verzwegen?"

Wij hebben bij onderscheidene gelegenheden aangetoond wat ons in de ontwerpen van het ministerie onvolledig en verkeerd scheen. Wij kunnen begrijpen dat men niet *al* die punten zóó bezwaarlijk oordeelt om tot de afstemming van het ontwerp te moeten leiden. Maar er zijn punten die wij niet gelooven dat iemand die eenig doorzigt en karakter heeft, zoo als ze daar liggen, kan aannemen. Boven allen noemen wij het artikel handelende over de koloniën. Dit is een punt van zoo groot belang, dat het ons nog onbegrijpelijk is, hoe organen die vroeger en later juist het hoog belang van eene goede en volledige regeling van dit onderwerp zoo vaak en zoo helder hebben doen uitkomen, thans zoo luchtig over die regeling kunnen heenstappen. Het is wel niet zoo als zij het gaarne hadden; het is wel het »allergebrekkigste" der ontwerpen, en het staat dus zelfs nog beneden het peil van die zamenstellingen die »niet veel beter dan *hoogst gebrekkig*" zijn; het is waar dat »een minister met autocratische »denkbeelden bezield, nog meer dan »genoegzaam middelen zal vinden, om »aan zijne heerschzucht bot te vieren," maar *enfin* — — de *gewone* wetgever zal later wel doen, wat de *grond*wetgever heeft nagelaten. Alsof *halve* regeling niet juist de zaak uit haar geheel rukte en voor een beginsel eene inconsequentie in de plaats stelde! alsof men niet juist door hetgeen men *gaf* ten duidelijkste aantoonde, wat men wilde *behouden.*

Een regt van vereeniging, waarvan de *uitoefening*, het »hoe" men, »waar" men en »wanneer" men zich vereenigen zal van den gewonen wetgever afhankelijk wordt gemaakt, houden wij voor eene mystificatie en dus onaannemelijk.

Het ongelukkig invlechtsel: »De wet»ten zijn *onschendbaar*," is voor ons, vooral na de toelichtingen van het ministerie en de daaraan gegevene opvatting van de Tweede Kamer, volstrekt onaannemelijk. Deze *nieuwe* bepaling, vroeger nergens aangetrof-

fen, is dus met eene blijkbare *bedoeling* gemaakt. Met één zoodanig artikel kan men eene geheele constitutie omverwerpen.

Onaannemelijk is voor ons het geheel Fransch-Keizerlijk stelsel van centralisatie, waarbij alle *zelfstandigheid* en *eigene wetgeving* van provinciën en gemeenten gesloopt, en als »schadelijk onkruid" uitgeroeid wordt.

Onaannemelijk is voor ons de bepaling dat een ingezeten, zonder bevel des regters, door het politiek gezag geärresteerd en drie dagen willekeurig in hechtenis gehouden kan worden.

Onaannemelijk is voor ons de bepaling bij welke aan den *burgerlijken* regter wordt opgedragen kennis te nemen van quaestiën van *staats*regt; eene bepaling die onmogelijk zou gemaakt zijn, indien de grondwetgever een juist begrip had gehad van het onderscheid tusschen *burgerlijk* en *staats*regt.

Onaannemelijk is voor ons de bepaling dat een minister tevens lid der volksvertegenwoordiging kan zijn; »twee betrekkingen die," gelijk de heer HEEMSTRA zeide, »elkander uitsluiten," of, gelijk de heer DE KEMPENAER het uitdrukte, die niemand terzelfder tijd kan bekleeden, omdat het hem onmogelijk is, »te gelijk aan de tafel der »ministers en op de banken der ver»tegenwoordigers te zitten."

Onaannemelijk is ons zoowel de eerste als de tweede door het ministerie uitgevondene Eerste Kamer, al zaten de heeren ook geene *negen jaren* lang.

Onaannemelijk is ons de bepaling, waarbij in plaats van eene rekenwet alleen vaststelling door de wet van »het *slot* der rekening" wordt toegezegd.

Sommigen die voor zich zelven een voorwendsel zoeken om aan te kunnen nemen, beklagen zich, dat er zooveel in één wets-ontwerp is zamengedrongen, zoodat zij, om te kunnen aannemen wat hun nuttig en noodzakelijk schijnt, tevens moeten aannemen wat hun onnoodig en schadelijk schijnt. Wij zien die verpligting volstrekt niet in. Wij zien niet ééne reden, waarom men ook thans niet de wets-ontwerpen zou kunnen splitsen. Het is geene verandering der wet; het is eene eenvoudige verandering van vorm, waaraan niets in den weg staat.

Onze tegenstand aan de tegenwoordige ontwerpen spruit daaruit voort, dat wij aan de natie de teleurstelling willen besparen eene grondwet te ontvangen, van welke nu reeds een van hare aanprijzers zeide, »dat, be»halve het regt van de drukpers-vrij»heid en de regtstreeksche verkiezin»gen voor de leden der Tweede Ka»mer, der Provinciale Staten en ge»meentebesturen, alle overige beginse»len zóó plooibaar in de grondwet »liggen uitgedrukt, dat zij gelegenheid »geven tot den grootstmogelijken wil»lekeur aan elk bestuur, dat zich eene »parlementaire meerderheid zal weten »te vormen." Grondwetten, die onder zulke voorspellingen ter wereld komen, kunnen nooit anders dan hinderpalen of doode vormen, ijdele vogelverschrikkers, zijn.

Buitenlandsche berigten.

HONGARIJE.

Pesth, *20 sept.* In de vergadering der vertegenwoordiging deelde gisteren de voorzitter mede, dat verscheidene Zevenbergsche afgevaardigden hun ontslag ingeleverd hadden, omdat het huis den weg der wettelijkheid had verlaten. Deze verklaring veroorzaakte groote opschudding.

— Den 18den september is *Jellachich* met het gros van zijn leger, bestaande uit 9000 geregelde en 14000 ongeregelde troepen tegen Szala-Egerszegh opgerukt. Het hoofdleger der Hongaren, sterk 16000 man, stond onder den graaf *Tered* bij Börend en Szalabar. Bij het riviertje Szala is het tot een bloedig gevecht gekomen, waarbij de Kroaten op de vlugt gegaan zijn. Men spreekt van 12—1500 dooden en gewonden aan de zijde der Kroaten en van 123 dooden en 192 gewonden aan de zijde der Hongaren.

DUITSCHLAND.

Karlsruhe, *25 sept.* Er zijn nieuwe bijzonderheden aangaande de nederlaag van *Strüve* en de zijnen ontvangen. Eene afdeeling rijks-troepen stiet den 24sten des middags bij Krotsingen (4 uren van Freiburg) op het zoogenaamde republikeinsche leger, en dreef na eenen korten tijd de scharen op de vlugt. *Strüve* trok naar Staufen terug, waar hij zich barricadeerde. De troepen onder den generaal *Hoffmann* grepen hem dadelijk aan. De verdediging was veel hardnekkiger dan te voren, maar de moed der soldaten overwon alle hindernissen. Het verlies was gering; slechts 2 dooden en 10 gewonden. Er werden 60 gevangenen gemaakt, die naar Freiburg gevoerd werden. Men begroot het getal gesneuvelden van de vrijscharen op 81 en dat der gewonden op 44. Na de inneming van Staufen vervolgden de troepen de overblijfselen van het republikeinsche leger, naar het Munsterdal, waar zij zich ten getale van ongeveer 1000 man teruggetrokken hadden.

Volgens andere berigten zoude *Strüve* met ongeveer 80 zijner gezellen op de vlugt achterhaald en gevat zijn, en *zelfs dadelijk gefusilleerd zijn.* Dit berigt, van eene gewoonlijk goed onderrigte zijde afkomstig, schijnt evenwel nog nadere bevestiging noodig te hebben. *Strüve* moet, gedurende zijn schrikbewind van twee dagen, verscheidene beambten, die hem niet wilden gehoorzamen, hebben doen doodschieten. Deze bevrijders van Duitschland hebben gruwelijk huis gehouden. Slechts weinige dezer helden zullen het ongetwijfeld ontkomen. Oostenrijksche en Beijersche troepen rukten reeds den 24sten naar de Zwitsersche grenzen op, om de schaar van *Strüve* den terugtogt af te snijden, en de Fransche en Zwitsersche autoriteiten aan de grenzen hebben verklaard dezen gelukzoeker den terugweg te zullen beletten.

Karlsruhe, *26 sept.* De *Karlsr. Ztg.* zegt de *officiëele mededeeling* ontvangen te hebben, dat *Struve en zijne vrouw* te Wehr, bij Schopheim, *gevangen* zijn genomen en reeds naar Freiburg worden vervoerd. (De gisteren door de beide Frankfortsche bladen medegedeelde tijding, dat *Struve* zou doodgeschoten zijn, was ongegrond.)

Later is de volgende ministeriëele mededeeling verschenen: »Volgens eenen zoo even uit Lörrach ontvangen brief, gedagteekend 25 sept. en geteekend door den heer *Exter*, is de aanvoerder der opstandelingen, *Gustaaf Struve*, op zijne vlugt te Wehr gevangen genomen. Karlsruhe, 26 sept. 1848."

Keulen, *27 sept.* Sedert ons vorig berigt is onze stad rustig gebleven. Wel trokken gisteren avond nog hoopen volks met roode vlaggen door de straten, begingen hier en daar eenige ongeregeldheden, maar werden deels uiteen gejaagd, deels met de wapenen in de hand gevat. De bezetting der stad ontving ook nog gisteren avond aanzienlijke versterkingen uit Wezel, Dusseldorp, enz. De troepen bivouakkeerden heden nacht op de pleinen en voortdurend patrouilleren nog sterke piketten. Intusschen verneemt men met leedwezen, dat enkele militaire posten personen, die gisteren avond de Nieuw Markt naderden, erg mishandeld, ja zelfs doodelijke wonden toegebragt hebben.

Heden ochtend, ten 8 ure, zijn de stukken geschut van de pleinen weder weggevoerd, en de troepen naar hunne kasernen teruggekeerd. De gevangennemingen worden voortgezet, en vooral beijvert men zich de twee personen in bezit te krijgen, die eergisteren door het volk uit de handen der justitie gered zijn.

Het besluit ter inlevering van alle wapenen door de burgerwacht heeft eene niet geringe verbittering te weeg gebragt. Intusschen heeft reeds het grootste deel der burgers hunne wapenen overgegeven. Ten einde echter die inlevering te bespoedigen is heden, ten 2 ure, eene nieuwe proclamatie van den stadsopperbevelhebber verschenen, waarbij alsnog, maar ook uiterlijk, voor die inlevering tot morgen 1 ure tijd gegeven wordt.

ENGELAND.

Londen, *27 sept.* Volgens *de Patriot*, zouden de beide hoofdpartijen der conservativen, door den dood van lord *George Bentinck* weder te zamen smelten.

FRANKRIJK.

Parijs, *26 sept.* Op het einde der zitting van de Nationale Vergadering van gisteren werd het amendement op art. 18, door den heer *Pierre Leroux* voorgesteld, verworpen; gelijk lot ondervonden de amendementen van *Proudhon* en *Tigny*. Daarna werd art. 19 aangenomen, en de beraadslaging geopend over art. 20, luidende: »Het Fransche volk delegeert de wetgevende magt aan eene enkele vergadering." De president deelde mede, dat er voor dit artikel 32 redenaars ingeschreven en 61 amendementen voorgesteld waren. De heer *Lherbette* had het eerst het woord; doch daar deze daarvan afzag, beklom de heer *Duvergier de Hauranne* de tribune, die eene warme redevoering uitsprak, ter verdediging van het stelsel van twee Kamers, en onder anderen het voorbeeld der Vereenigde Staten aanhaalde. Hij kwam dan ook tot de slotsom, dat de republiek nimmer, zonder zulk een stelsel te omhelzen, een bestendigen duur zou kunnen hebben. De heer *Thouret*, die den vorigen spreker opvolgde, zag daarentegen juist in eene enkele Kamer, de ware toekomst der republiek, daar de vereenvoudiging der nationale vertegenwoordiging het wezenlijke karakter der republiek uitmaken moest. Ten zes ure werd de zitting gesloten.

In de zitting der Nationale Vergadering van heden was, na de verifiëring van onderscheidene volmagten, aan de orde van den dag het vervolg der beraadslagingen over art. 20 der constitutie. De heer *Lherbette*, die het eerste sprak, verklaarde zich voor het stelsel van twee Kamers, schetste de geschiedenis van alle landen, waar twee Kamers bestaan, en wees daarin overal een behoorlijk evenwigt tusschen de wetgevende en uitvoerende magt. De heer *Marc Barthe* was daarentegen van het tegenovergesteld gevoelen: het stelsel van eene Kamer was, volgens hem, het eenige ware, dat de republiek behoorde aan te nemen.

[Op dit oogenblik trad *Louis Bonaparte* de zaal binnen en zette zich op een van de banken der linkerzijde, naast den heer *Vieillard* neder. Een aantal vertegenwoordigers begaven zich daarheen.]

Alsnu bragt het negende bureau rapport uit over de verkiezing van *Charles-Louis-Napoleon-Bonaparte*, en concludeerde tot de toelating. Zoodra de president, ten gevolge daarvan, *Lodewijk Napoleon* als lid der Vergadering proclameerde, beklom deze de tribune en las de volgende zinsnede voor: »Burgers vertegenwoordigers, het is mij onmogelijk het stilzwijgen te bewaren na de lasteringen, waarvan ik het voorwerp was; ik gevoel de behoefte, openlijk en reeds op den eersten dag, waarop ik de eer heb in uw midden zitting te nemen, u de gevoelens te doen kennen, welke mij steeds bezield hebben. Na drie en dertig jaren vogelvrijverklaring en verbanning is het mij eindelijk veroorloofd Frankrijk en mijne medeburgers terug te zien; de republiek heeft mij dit geluk bewezen, dat zij nu ook mijne gelofte van erkentelijkheid en verkleefdheid ontvange! Mijne edelmoedige landgenooten, die mij met hunne stemmen vereerden, kunnen rekenen op mijn ijver, om met u tot de ontwikkeling der democratische instellingen mede te werken, welke het volk regt heeft te eischen. Tot dusver heb ik uwe werkzaamheden slechts door lezen en studie kunnen leeren kennen. Thans, mijne waarde ambtgenooten, kan ik aan die werkzaamheden deel nemen. Mijn gedrag onder u zal dat zijn van een man, die vast besloten heeft, zich aan de verdediging der orde en het heil der republiek toe te wijden." [*Toejuichingen.*]

Het achtste bureau ging daarop over tot het uitbrengen van rapport over de verkiezingen van *Fould* en *Raspail*. Eerstgenoemde werd dadelijk toegelaten; omtrent laatstgenoemde rees de belangrijke quaestie, daar zijne geloofsbrieven volkomen in orde waren, of hij ten gevolge zijner toelating als lid der Vergadering ontslagen moest worden uit zijne gevangenschap, welke hij ten gevolge van zijn aandeel in de gebeurtenissen van 15 mei onderging. Over deze quaestie werd eene zeer langdurige en hevige beraadslaging gevoerd, waarvan de slotsom was, dat de vergadering de geloofsbrieven bekrachtigde en de toelating van *Raspail* vergunde. De president der Vergadering las daarop een verlof voor, aangevraagd door den procureur der republiek, om de vervolgingen tegen den vertegenwoordiger *Raspail* te mogen voortzetten, welk verlof, door den minister van Justitie ondersteund, met bijna eenparige stemmen verleend werd.

De beraadslaging over art. 20 der constitutie werd nu hervat, en nadat de heer *Ch. Dupin* zich almede voor het stelsel van twee Kamers verklaard had, werd de algemeene discussie over dit artikel gesloten, en de zitting tot morgen verdaagd.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, *27 sept.* De voorloopige berigten omtrent den oogst in Gelderland komen hierop neder:

Tarwe is goed gelukt; heeft veel stroo gegeven, terwijl ook het beschot vrij goed is. Niettegenstaande de regens gedurende den oogst, is zij goed binnengekomen.

Rogge heeft een goed gewas opgeleverd. Zij blijkt bij het dorschen goed van qualiteit en beschot te zijn, heeft veel stroo van het veld afgeleverd.

De Amerikaansche rogge, hoezeer beter gelukt dan in het vorige jaar, voldoet niet aan de verwachting, het gewigt van de mud bedraagt niet meer dan 75½ Ned. ponden. De prijzen zoowel van tarwe als rogge zijn voldoende.

Boekweit heeft een zeer schoon gewas opgeleverd. Door de vele regens in het begin van den oogsttijd, vreesde men, dat zij door te lang op het veld te moeten staan, veel in opbrengst zoude verminderen;

door de veranderde weersgesteldheid echter is zij meest-al goed binnengekomen; onder 'sHeerenberg voor-al is dit gewas voortreffelijk uitgevallen, zoodat men berekent aldaar van 1¼ tot 2 mudden van de vim te zullen dorschen.

Haver, hoewel in sommige streken kort na de uitzaaijing eenigzins van de droogte geleden hebbende, heeft echter een goed gewas opgeleverd en is zwaar van korrel. De regens hebben bij de inoogsting eenig nadeel aan dat verbouw toegebragt.

Garst, zoowel de winter- als zomergarst heeft mede een goed gewas opgeleverd. Aan sommige akkers van de eerste soort had de vorst eenig nadeel toegebragt.

De ziekte onder de aardappelen schijnt haar hoogste standpunt bereikt te hebben; slechts bij enkele soorten bestaat er vrees voor verrotting in de bewaarplaatsen.

De meer drooge luchtsgesteldheid bevordert veel het rooijen in de lagere streken. De bleekroode soort heeft zoowel op het zand als op de klei bijna niet door de ziekte geleden.

De middenprijs waarvoor de bleekroode aardappelen worden afgeleverd, bepaalt zich tot *f* 1.70 per mud.

Erwten en paardeboonen zijn goed gelukt en waren goed geladen; vooral van bruine boonen, die meer en meer worden uitgepoot, zal men een rijkelijken oogst verkrijgen.

Koolzaad is op vele plaatsen slecht gelukt en veel omgebouwd. Enkele stukken hebben, bij voldoende prijzen, goede uitkomsten gegeven.

Knollen beloven eenen schoonen oogst. Het gewas staat voortreffelijk en heeft niets door de aardvloo geleden.

Spurrie stond in het laatst van Augustus reeds fraai op het land en belooft mede eene groote hoeveelheid veevoeder te zullen opleveren.

In het begin van het wei-saizoen was het gras niet overvloedig. Kort daarna is het sterk in wasdom toegenomen. Het etgroen was voortreffelijk, en nu nog bevindt zich eene groote hoeveelheid gras in de weiden.

Hooi wordt in ruime mate gewonnen en kwam goed binnen. De prijzen zijn merkelijk lager dan in het voorgaande jaar.

Klaver gaf een overheerlijk gewas, zoowel bij de eerste als tweede snede, hetgeen mede invloed had op de lagere prijzen van het uiterwaardshooi.

Boomvruchten. De steenvruchten, vooral pruimen, zijn zeer goed gelukt. Peren, daarentegen, zijn er weinig, en de oogst der appelen is geheel mislukt.

In de grensdistricten hebben de gewassen dezelfde uitkomsten opgeleverd. Vervoer van aardappelen heeft er niet plaats. De uitvoer van vee blijft aanhouden en de prijs zeer willig. (*St. C.*)

— Gisteren avond heeft er aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken een ministerraad plaats gehad, welke tot laat in den avond heeft geduurd; heden morgen ten 10 ure zal er aan het ministerie van Binnenlandsche Zaken insgelijks een ministerraad gehouden worden.

Men verzekert bij voortduring, dat de beraadslagingen bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in dubbelen getale vergaderd, over de twaalf ontwerpen van wet, tot herziening der grondwet, in het begin der aanstaande week, een aanvang zullen nemen. Men verwacht, dat die beraadslagingen in weinige dagen zullen afloopen. Indien de voordragten mogten worden aangenomen, dan zal de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal al zeer spoedig, op het einde der volgende, of in het begin der daarop volgende week, worden gesloten. Men berekent, dat de nieuwe Kamers eerst in december zullen kunnen bijeenkomen.

— Ingevolge magtiging van Z. M., zijn de Provinciale Staten van Zeeland, tegen donderdag den 28sten dezer opgeroepen, ten einde in buitengewone vergadering over te gaan tot het benoemen van een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ter vervulling der, door het aan den heer mr. *J. de Backer* verleend eervol ontslag, opengevallen plaats.

— Z. Exc. de minister van Finantiën heeft bij resolutie van 20 september jl. goedgevonden, zonder terug te komen op hetgeen vroeger anders mogt hebben plaats gehad, de betrokkene ambtenaren der in- en uitgaande regten te kennen te geven, met aanschrijving, om zich voortaan dienovereenkomstig te gedragen, dat, voor zooveel de toepassing van het tarief van regten betreft, alleen de *in het ruwe bekapte* of zoogenaamde *beslagen riemen* behooren tot de rubriek *riemen*, terwijl de *geschaafde* of *afgewerkte*, uit hunnen aard, moeten worden gerangschikt onder het houtwerk, bij invoer onderworpen aan het regt van 6 pCt. der waarde.

's Hertogenbosch, *27 sept.* Morgen zullen van hier vertrekken naar Harderwijk 19 manschappen van het 3de batt. 7de reg. inf. vrijwilligers voor Oost-Indiën, ook van het 6de reg. inf. hebben reeds ruim 70 man zich vrijwillig verbonden bij het Ned. Oost-Indische leger.

Breda, *26 sept.* Op morgen vertrekken van hier, onder geleide van den 2den luitenant *Gallé*, 32 manschappen van de alhier garnizoen houdende bataillons van het 7de regiment infanterie, welke zich allen vrijwillig voor de dienst in de Oost-Indië geëngageerd hebben. De manschappen der kompagniën van hetzelfde regiment, in garnizoen te Geertruidenberg en Willemstad, zullen zich tot datzelfde einde hierbij aansluiten, te Utrecht zich verzamelen, en alzoo een getal van p. m. 60 manschappen uitmaken, en door de bovengemelden luitenant tot Harderwijk getransporteerd worden, om van daar met de eerste scheepsgelegenheid naar Java te worden overgevoerd. (*N. R. C*)

Assen, *26 sept.* Te Meppel heeft in den nacht van vrijdag op zaturdag eene ernstige vechtpartij plaats gehad tusschen eenige dragonders en burgers. De twist ontstond in eene herberg, welker glazen het eerst ingesmeten werden. Op straat gekomen werden de dragonders met steenen geworpen en een hunner is zoo gekwetst, dat hij met een wagen naar Zwol moest vervoerd worden. De dragonders daarentegen hebben behalve meer ergerlijke tooneelen een jongen in de Smildervaart geworpen, doch daar deze persoon goed konde zwemmen heeft hij zich gelukkig gered. (*Hand.*)

* *Arnhem*, *28 sept.* Gisteren arriveerde alhier per spoortrein, komende van 's Gravenhage, mevrouw de gravin *van Bergen*, douairière van wijlen den Keurvorst van Hessen-Cassel, met gevolg. Na in het Bad-Hôtel het *Zwijnshoofd* overnacht te hebben, heeft hoogstdezelve hare reis naar Frankfort voortgezet.

— Bij het verslag der Dubbele Kamer, in ons buitengewoon nommer van gisteren medegedeeld, behoort nog de volgende nota:

»De ondergeteekenden, in overweging nemende, dat, overeenkomstig de thans nog bestaande grondwet, de aanmerkingen en beschouwingen der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in dubbel getal vergaderd, geene aanleiding kunnen geven om van de zijde der regering in de thans aanhangige ontwerpen van wet eenige veranderingen of wijzigingen daar te stellen, hadden gaarne gezien dat de leden dezer afdeeling met hen het gevoelen, hadden gedeeld, dat alle voorloopige deliberatiën over die ontwerpen overbodig kunnen geacht worden, en dat in allen geval het opmaken van een verslag dier deliberatiën en het mededeelen van hetzelve aan de regering, als tot niets leidende, hadden kunnen worden achtergelaten.

»Daar de meerderheid der leden dezer afdeeling echter geoordeeld heeft dat gevoelen van de ondergeteekenden niet te kunnen deelen, hebben zij geene zwarigheid gemaakt aan de deliberatiën deel te nemen; doch zij wenschen van hunne bovengemelde meening te doen blijken en voor het overige te blijven in hun geheel, en achten zich alzoo door de in deze afdeeling gehoudene deliberatiën in niets gebonden.

»*'s Gravenhage*, den 22sten september 1848.

»*W. J. C. van Hasselt.*

»*P. R. J. Vegilin van Claerbergen.*"

— Men leest in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*:

Een particulier schrijven van Batavia, dd. 26 juli 1848, meldt ons het volgende:

Met den laatstvorigen mail ging het berigt naar Europa, dat de Bali-expeditie aanvankelijk was mislukt, en de troepen weder waren ingescheept. Evenwel, dat de zaak zoo hopeloos stond, dat zij ten eenenmale werd opgegeven en de gansche expeditie, in het eind der maand juni te Soerabaija terug zou zijn, had niemand verwacht. — Het fregat *Rhijn*, de stoomboot *Samarang* en twee of drie schoeners, blokkeren thans alleen nog Bali.

De stoombooten *Batavia*, *Merapi*, *Vesuvius* en *Hekla*, liggen te Sourabaya in reparatie. Laatstgenoemde zal spoedig gereed zijn; doch met de overigen zal het nog wel 2 à 3 maanden duren. Dan zal ook de stoomboot *Borneo* gereed kunnen zijn.

Onder het opzigt van den heer *Bennet*, wordt bij de particuliere scheepsbouwmeesters *M. Leuven & Co.*, te Sourabaya, eene kleine stoomboot voor het gouvernement gebouwd, welke een der machines van de voormalige ijzeren stoombooten *Banda* of *Ternate* zal ontvangen, en te Lassem, is voor het gouvernement met de heeren *Brown & Co.*, contract gesloten, voor den aanbouw van twee schoeners, gelijk Zr. Ms. schoener *Aruba*, behoudens zoodanige wijzigingen, als de heer *Cores de Vries*, naar wiens plan zij gebouwd worden, noodig zal oordeelen te maken, ten einde zij aan het doel door het gouvernement, met dezelve beoogd, zouden kunnen beantwoorden.

ARNHEM, *28 september.*

In het nommer van ons *Bijblad* van gisteren hebben wij het volgende medegedeeld: 1. Premier-la-Haye *Aannemen?* 2. *Binnenlandsche berigten*: Kennisgeving van het collegie van diakenen der Nederlandsche hervormde gemeente te Leiden aan het openbaar ministerie. 3. *Land-mail van juli.* 4. *Buitenlandsche berigten*: Inval van de Duitsche vlugtelingen uit Zwitserland in Duitschland; beschouwingen van het officieele blad van Frankfort; Pruisen; onrust te Keulen; Frankrijk; vertoog van het Parijssche dagblad *la Presse*. 5. *Laatste berigten* omtrent het oproer te Keulen.

Batavia, *26 juli.* De nieuw benoemde gouverneur van het eiland Laboan, die zich nog te Singapore ophoudt, heeft van daar, onder dagteekening van den 20sten juni jl., de volgende bekendmaking in de nieuwsbladen doen plaatsen:

»Bij deze wordt bekend gemaakt, dat Harer Majesteits kolonie op Laboan voor kolonisten en andere emigranten zal geopend zijn, op en na den eersten dag der maand augustus aanstaande, en dat alle goede en vreedzaamgezinde personen, welke zich na dien tijd binnen de gezegde kolonie en derzelver onderhoorigheden met der woon komen vestigen, de bescherming der wet zullen genieten als onderdanen van de kroon van het vereenigd koningrijk van Groot-Brittannië en Ierland.

»Laboan zal eene vrijhaven zijn, zonder eenige inkomende of uitgaande regten, en zonder eenige tonne- of ankeragie-gelden op schepen, van welken aard ook.

»De eerste schikkingen, welke, met betrekking tot de belangen der kolonie en het gerief der kolonisten, zullen getroffen worden, zullen bestaan in het beschikbaar stellen, bij openbare mededinging, van gronden binnen de voor de stad aangewezen grenzen en elders; terwijl ingeval belanghebbenden zich, hangende de ten-uitvoer-legging van deze schikkingen, tot dat einde tot den gouverneur, of bij diens afwezigheid tot den luitenant-gouverneur wenden, zij vergunning zullen bekomen tot de daarstelling, binnen afzonderlijke plaatsen, van woonhuizen of andere gebouwen, van tijdelijken aard, die binnen eenen bepaalden tijd zullen moeten verplaatst zijn; doch zoodanige vergunning, en daaruit volgend verblijf zal geen regt van voorkeur of aanspraak geven op eenige aldus geöccupeerd wordende gronden; zullende alle aanspraken op gronden binnen gezegde kolonie, voortspruitende uit het bewonen derzelve vóór de uitvaardiging dezer bekendmaking, aankoop als anderszins, bepaaldelijk beschouwd worden als te zijn nul en van geene waarde, uitgezonderd alleen de door de kroon verleende regten.

(Get.) *J. Brooke*, gouverneur van Laboan.

Op last van Z. Exc. (get.) *Hugh Low*,

Secretaris van het gouvernement van Laboan."

Te Singapore had men overigens berigten van Laboan die zeer gunstig luiden; de jeugdige volkplanting en vrijhaven had een veel belovend aanzien, daar men druk bezig was met de toebereidselen voor den bouw eener hoofdplaats; van Borneo kwamen vele inlanders zich op Laboan vestigen.

Batavia, *27 juli.* Door het Nederlandsch-Indisch gouvernement werd in het laatst verloopen jaar besloten, om bij den Sultan der Soloo-eilanden vertoogen in te brengen tegen de aanhoudende zeerooverijen, door zijne onderdanen in deze gewesten gepleegd; de uitlevering te vorderen van de geroofde Nederlandsche onderdanen, onder welke zich bevond een broeder van den Sultan van Batjan, in de Moluksche eilanden, en om denzelven verantwoordelijk te stellen voor de gewelddadigheden, door zijne onderdanen, voornamelijk op de kusten van Banka en Borneo, bedreven.

De overbrenging van den daartoe leidenden brief werd opgedragen aan den kapitein-luitenant ter zee *van Braam Houkgeest*, kommandant van de brik *de Koerier*, bijgestaan door den gepensionneerden ambtenaar *van den Dungen Gronovius*.

De *Koerier* zeilde naar Makassar, ten einde zich aldaar voor deze zending te vereenigen met Z. M. schoener-brik *Banka*; doch dit vaartuig was op die plaats niet aanwezig; zijnde afgezonden op eenen kruistogt; zoodat de zending werd ondernomen in gezelschap met de brik *de Haai*, onder bevel van den kapitein-luitenant ter zee *Stavenisse de Brauw*.

Na de reede van Kema te hebben aangedaan, bereikten beide vaartuigen op den 18den april de reede van Soloo en kwamen zij voor de stad ten anker.

Denzelfden dag begaf de heer *van den Dungen Gronovius* zich aan den wal, om kennis te geven, dat door hem zoude worden overhandigd een brief van den minister van Staat, Gouverneur-Generaal, en om te verzoeken, dat dezelve met de vereischte plegtigheid zou worden afgehaald. Hij werd door den Sultan *Mahomed Fadlal Alkahier* en eenige dato's vriendschappelijk ontvangen, en men kwam overeen, dat de brief den volgenden dag zoude worden afgehaald, onder een wederkeerig saluut van 21 schoten.

In den namiddag van den 19den kwamen vijf zendelingen van den Sultan, ter afhaling van den brief, aan boord van *de Koerier*; een half uur daarna keerden zij, door den heer *van den Dungen Gronovius* vergezeld, en onder een saluut van 21 schoten terug, na gepoogd te hebben den kapitein-luitenant ter zee *van Braam Houckgeest* over te halen mede aan wal te gaan. Bij ontvangst van den brief vond een nader saluut plaats; na verloop van een uur keerde de heer *van den Dungen Gronovius* terug; hij was in eene vergadering van ten prachtigste uitgedoschte hoofden ontvangen; maar deze ontmoeting was niet zoo vriendschappelijk als die van den vorigen dag, daar verschillende dato's verlangden, dat hij tegenwoordig zoude blijven bij de lezing van den brief; zoodat hij tot drie malen toe afscheid nam van den Sultan, doch telkens genoodzaakt werd weder plaats te nemen, tot dat eindelijk eene toestemming van den Sultan hem vergunde, naar boord terug te keeren.

Den 20sten kwamen drie Orang-kaija namens den Sultan zeggen, dat bereids overal in den omtrek naar den broeder van den Sultan van Batjan was gezocht, zonder dien te vinden, en dat zijlieden belast waren hem op de eilanden te gaan opsporen; doch dat daartoe een langeren tijd noodig zoude

zijn dan die van drie dagen, in den brief als termijn gesteld. Zij bekwamen ten antwoord dat de gegevene voorschriften geen langer uitstel gedoogden.

Tegen zons-ondergang heesch men eene vlag van het fort van den Sultan, onder een saluut van acht schoten, en kort daarna kwamen twee Arabieren en eenige volgelingen den brief van antwoord van den Sultan brengen; tot na genomene lezing vertoefden zij aan boord.

De brief houdt in, dat het volkomen met de waarheid overeenkomende is, dat het volk van Balang-ngi-ngi vele schade toebrengt aan de Nederlandsche onderdanen; dat des Sultans vermaningen echter bij die bevolking geenen ingang hebben gevonden en hij daardoor tot het besluit gekomen was, om aan de Spanjaarden te vergunnen Balang-ngi-ngi te beoorlogen; dat die dit dan ook gedaan hebben, met dat gelukkig gevolg, dat Balang-ngi-ngi door hen is veroverd, eene helft der bevolking is omgebragt en de andere helft is gevlugt, of wel, zoo als de vrouwen en kinderen, is weggevoerd; dat die van Balang-ngi-ngi tien dagen daarna bij den Sultan in onderwerping zijn gekomen, herhaaldelijk vergiffenis hebben afgesmeekt, en dat die hun is gegeven, nadat zij den zeeroof hadden afgezworen; zoodat de Sultan hen zal beoorlogen, zoodra zij dien eed verbreken.

Dat de billijkheid wordt erkend van de vordering, om de door die van Belang-ngi-ngi geroofde Nederlandsche onderdanen terug te geven; dat het billijk is, dat een ieder terugkeere naar zijnen geboortegrond: maar dat dit een zeer moeijelijke zaak is, omdat zij zwarte menschen op verre na dat gezag en die magt niet hebben over hunne onderdanen, als de Europeanen.

Dat nu eerst de tijding werd vernomen van den roof van den broeder des Sultans van Batjan en men zich haasten zal, om te onderzoeken, of hij nog op Balang-ngi-ngi aanwezig is; doch dat hij ook wel gedood, of door de Spanjaarden kan weggevoerd zijn, zullende intusschen naar hem gezocht en hij, bij opsporing, met zijne volgelingen worden teruggezonden.

De kapitein-luitenant ter zee *van Braam Houckgeest* merkte aan deze zendelingen op, dat verschillende punten onbeantwoord waren gelaten, en zond hen terug met de boodschap, dat niet alleen de broeder van den Sultan van Batjan niet was uitgeleverd, maar zelfs niet een van de menigte zich op de Soloo-eilanden bevindende geroofde Nederlandsche onderdanen, zoodat hij moest denken, dat de Sultan vijandig gezind was tegen het Nederlandsch gouvernement, en vragende, waarom men juist thans bezig was, met kracht van volk, batterijen te maken, stukken geschut in batterijen te brengen, verklaarde hij aan den Sultan te laten het volle uitstel van drie dagen, tot behoorlijke beantwoording van den brief in voldoening aan de vorderingen.

Omtrent den middag van den 22sten zond de Sultan eenige volgelingen aan boord, die voorgaven te zullen waken tegen de kwaadwilligen; men zond hen terug met de opmerking, dat men zelf zoude waken en vijandelijk zou ontvangen hen, die vermetel genoeg waren iets te ondernemen. Een uur daarna zond de Sultan confituren, vruchten enz.; gedeeltelijk werden die aangenomen, gedeeltelijk teruggezonden, waarop een der Arabieren, tegen het vallen van den avond, terugkwam, het leedwezen des Sultans betuigende over de terugzending der geschenken en eenige geiten aanbiedende, voor welke werdt bedankt, toen omtrent de onvolledigheid van het antwoord geene voldoende inlichting kon gegeven worden.

Op den avond van den 22sten was de gestelde termijn van drie dagen verstreken: doch eerst ten 8½ ure van den 23sten liet de kapitein-luitenant ter zee *van Braam Houckgeest* aan boord der beide schepen het vuur openen.

Te 10 ure werd de gewone Soloosche vlag van een der forten geheschen, ofschoon het vuur, ruim 20 minuten nadat het van onze zijde geopend was, langzaam, doch met juistheid, uit meerendeels onzigtbare schietgaten, was beantwoord. Nadat men een uur lang den vijand granaten toegezonden had, zonder de minste uitwerking van brand te bespeuren, werden barkassen naar land gezonden, wier bemanning met bedaardheid op vier verschillende plaatsen in huizen en vaartuigen den brand stak, zoodat de vlammen weldra opstegen.

Omstreeks 12¼ ure verminderde het vuur des vijands aanmerkelijk, en werd er alzoo besloten tot verwijdering van voor de batterijen; ongeveer te 3¼ werd het anker geligt en verwijderden beide bodems zich, 's vijands batterijen steeds beschietende en 's vijands vuur beantwoordende, zoo dikwijls de stelling der schepen daartoe gunstig was, houdende dit vuur aan tot na zons-ondergang, als wanneer het van beide kanten, en van onze zijde het laatst, werd gestaakt.

Intusschen ging de brand voort, en stegen telkens nieuwe vlammen omhoog, welke het licht der opkomende maan verduisterden: in den namiddag was er een zware brand bespeurd achter de batterijen, volgens narigten van vlugtelingen, in de woning van kapitein *Lout*, van wiens batterij ook na dien tijd niet meer gevuurd werd.

Aan boord van de brik *de Haai* is gesneuveld de bootsman *A. de Jong* en de mandoor der inlandsche matrozen; terwijl zeven Europesche zeelieden ligt zijn gewond. Aan boord van den *Koerier* is niemand gedood of gekwetst; dit vaartuig bekwam echter zeven schoten in den romp en schade aan rondhouten, want en touwwerk, terwijl drie kogels in de brik *de Haai* gedrongen zijn en verschillende hoofdtouwen werden afgeschoten door 's vijands geschut, blijkens de kogels uit 12 en 18 pond kaliber bestaande.

Gedurende het gevecht hebben 26 menschen middel weten te vinden om van wal te vlugten; zij zijn op de schepen opgenomen en bevonden van verschillende eilanden in dezen archipel afkomstig, en meestal door Balang-ngi-ngische roovers genomen te zijn; acht Manillezen zijn aan den resident van Menado overgegeven, om naar de Spaansche bezittingen te worden gezonden; zes in de Molukkos te huis behoorende lieden, zijn te Menado achtergebleven; van de twaalf overigen, allen Chinezen, van Sambas, Pontianak en Banka afkomstig, hebben acht verzocht te Makassar te blijven; aan dit verlangen is toegegeven; zoodat slechts vier te Batavia aangebragt zijn, om van daar naar hunne woonplaatsen te worden teruggebragt.

Van deze expeditie, de voorbode van eene grootere, kan niet meer uitwerking worden verwacht. Met beleid en bedaardheid is de zending volvoerd: door haar is de naam der Nederlandsche wapenen gehandhaafd, en van de zijde van het Nederlandsch gezag getoond, dat zeeroof niet ongestraft wordt gelaten en verstandhouding met zeeroovers niet wordt verschoond door een bestuur, hetwelk het steeds zijne eerste pligten heeft gerekend, veiligheid der zee te doen plaats grijpen in de oorden, aan deszelfs beheer onderworpen.

Correspondentie.

De verkiezing van de leden voor de dubbele Kamer door de Provinciale Staten van Zuid-Holland reeds voor deze courant gezet zijnde moet, door plaatsgebrek, voor de courant van morgen blijven liggen.

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 29 Sept. 0 El 7 Palm 4 Duim; gew. 0 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

A°. 1848. ZATURDAG, 30 SEPTEMBER.

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT.

Standpunt der Tweede Kamer.

Het verslag der Kamer over de Grondwetsontwerpen leert, dat dadelijk bij den aanvang der overweging is gehandeld over het «STANDPUNT», waarop de verdubbelde Kamer zich geplaatst zag, en «over de rigting, welke ten «gevolge *daarvan* aan het onderzoek dier voort-«stellen moest gegeven worden.»

Na het lezen van het verslag kan worden betwijfeld, of de Kamer begrepen heeft, wat zij deed.

«Algemeen heeft men te dier gelegenheid het «gevoelen voorgestaan,» zoo luidt het, «dat «de roeping dezer vergadering van eenen geheel «anderen aard is, dan die der gewone Tweede «Kamer». Wie zal dit betwijfelen? De Grondwetgevende magt, «uitgeöefend door den Koning, de eerste en de verdubbelde Tweede Kamer, staat boven allen uit. Zij is boven uitvoerende, boven wetgevende, boven alle magten in den staat verheven. Zij schikt, noch plooit, maar geeft de wet aan allen. Zij handelt met geene ministers, boven welker dagelijkschen werkkring zij zich bevindt.»

Wilde de Kamer er echter dat wel mede zeggen, of was het veeleer om zich te binden en hare grondwetgevende taak tot een eenvoudig *ja* of *neen* zeggen in te krimpen? Immers «de «buitengewone leden der Kamer zijn door de «Provinciale Staten gekozen met het oog op «die reeds *tot stand gebragte wetten* en met «het bepaalde doel, dat zij over de daarin uit-«gedrukte veranderingen in de Grondwet, en «daarover alleen, hun gevoelen zouden doen «kennen.»

Wij laten dezen beweeggrond voor dit oogenblik eens gelden, om alleen het standpunt te bezien, waarop daardoor de Kamer zich geplaatst heeft geoordeeld.

«Hieruit vloeit als van zelfs voort, «zoo leest men verder» dat «de roeping der gezamenlijke leden zich, nu het hoogstgewigtig «werk der Grondwets-herziening zoo ver gevorderd is, tot het «uitbrengen van een goed of afkeurend votum beperken moet «over hetgeen door de gewone wetgevende magt reeds vooraf «is *vastgesteld*, en dat het doelloos zou zijn aan hunne zijde «op nog nadere wijzigingen of veranderingen aan te dringen, «vermits de regering toch *niet bij magte* zou zijn aan de «daaromtrent te uiten wenschen gehoor te geven. Desniettemin moest men erkennen, dat een opzettelijk onderzoek in «de Afdeelingen der thans aangebodene wets-ontwerpen, en «van de afzonderlijke, daarin voorkomende bepalingen niet «alleen als een bij de Grondwet voorgeschreven pligt der «vergadering te beschouwen is, maar ook eene allezins nut-«tige strekking kan hebben. De gelegenheid werd toch zoo-«doende geopend, om van de zijde der Regering *nadere* «*ophelderingen* of *geruststellende verzekeringen* uit te «lokken omtrent bezwaren, die bij de leden der kamer tegen «de gedane voorstellen bleven bestaan. Tevens zoude door «die wisseling van denkbeelden bouwstoffen worden geleverd «voor de uitlegging van zoodanige voorschriften der herziene «Grondwet, omtrent welker waren zin *twijfeling* bestaat; «in zooverre namelijk als het uit de gewisselde stukken blijk-«baar zou kunnen worden, dat de regering, met opzigt tot «zulke punten, een met de denkwijze der kamer overeenstem-«mend gevoelen omhelst.»

De Kamer zegt: wat ik te beoordeelen heb zijn *wetten;* is iets dat door de *wetgevende magt* is *vastgesteld;* het zou *doelloos* zijn op *veranderingen* of *wijzigingen* aan te dringen; de Regering zou toch niet *bij magte zijn* die veranderingen of wijzigingen te geven.

Vereenig u met die, minstens zeer betwistbare redenering; neem ze voor de ware aan, wat is dan uw *standpunt?* — Aannemen of verwerpen *zoo als* de *wetten* liggen; er over spreken om elkander of tot goedkeuring of tot afkeuring te brengen. Anders niet. Zeker niet, handelen met de regering; met de regering, die *onmagtig* is om veranderingen of wijzigingen daar te stellen in hetgeen door de *wetgevende* magt is *vastgesteld;* niet *opheldering* of *geruststelling* van de Regering *uit te lokken.*

Het geldt hier *wetten*, volgens het eigen zeggen der Kamer, daar de regering niets aan doen kan, en zij verlangt van de onmagtige regering *geruststellende* verklaringen!! Eilieve! *wat* moet de regering ophelderen? den *zin* dier *wetten?* zij *alléén* den zin ophelderen van hetgeen door de *drie* takken der wetgevende magt is *vastgesteld?* Wat beteekenis zal die opheldering van éene hebben, zoo ook de beide andere takken niet worden gehoord; en zoo alle drie in gelijken zin ophelderen, wat kracht heeft dan die buiten wettelijke praterij op de reeds geschrevene, reeds vastgestelde *wet?* — Waaromtrent moet de regering *geruststellen?* omtrent den *zin* der wet? dat *kan* zij niet. *Kan* zij wijzigen, noch veranderen, *omdat* het *wetten* zijn, zij *kan* evenmin ophelderen of den zin verklaren, *omdat* het is *vastgesteld*, zóó als het ligt. Omtrent de opvatting der Regering, omtrent de uitvoering daaraan te geven? Wordt dat gevraagd van een ministerie, en wel voor eene grondwet? — van het *tijdelijke* voor het *bestendige*, dat het *tijdelijken beheerschen* moet? — Van een *tijdelijk ministerie* vraagt men geruststellende verklaringen voor de uitvoering van eene te maken *grondwet!* en men zal naar gelang dier verklaringen aannemen of afkeuren?! — Men gelooft dat hetgeen de regering en de verdubbelde kamer zamen zullen bepraten *kracht* zal hebben om *twijfelingen* weg te nemen, die men erkent in de bepalingen te liggen, die men desniettegenstaande gaat aannemen!!

En daarop zijn 18 folio bladzijden volgedrukt over op te helderen bezwaren of verlangde geruststellingen, en onderteekend door de heeren *van Twist*, *van Panhuys*, *Wichers*, *den Tex*, *Goltstein*, *van Naamen* en *van Beeck Vollenhoven.*

« Oh immortal gesta! oh memorando ardire! »

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Herziening der Grondwet.

De commissie van rapporteurs heeft thans verslag uitgebragt van de overwegingen door de dubbele Kamer omtrent de Grondwets-herziening.

Bij den aanvang der overweging, is in de afdeelingen over het standpunt gehandeld, waarop deze Kamer zich met opzigt tot de wets-ontwerpen geplaatst zag. Algemeen achtte men, dat de roeping der leden zich, nu dit hoogstgewigtig werk zoo ver gevorderd is, tot het uitbrengen van een goed- of afkeurend votum alleen beperken moest, en dat het doelloos zou zijn van hunne zijde op nog nadere wijzigingen of veranderingen aan te dringen. Desniettemin erkende men, dat een onderzoek in de afdeelingen niet alleen een bij de Grondwet voorgeschreven pligt is, maar ook allezins nuttig kon zijn. De gelegenheid werd toch zoo doende geopend, om van de zijde der regering nadere ophelderingen of geruststellende verzekeringen uit te lokken omtrent bezwaren, die bij de leden der Kamer tegen de gedane voorstellen bleven bestaan. Tevens zouden door wisseling van denkbeelden bouwstoffen worden geleverd voor de uitlegging van zoodanige voorschriften der herziene Grondwet, omtrent welker waren zin twijfeling bestaat; in zooverre namelijk als het uit de gewisselde stukken blijkbaar zou kunnen worden, dat de regering, met opzigt tot zulke punten, een met de denkwijze der Kamer overeenstemmend gevoelen omhelst. Eindelijk zou het ten gevolge van het vooraf gegane onderzoek opgemaakte verslag ligt hier en daar wenken bevatten, die òf de regering òf eene vo[illegible]de wetgeving zich tot heil des vaderlands ten nutte zou kunnen [illegible]en.

Alvorens tot de ontwikkeling dier beschouwingen over te gaan, gevoelt de commissie van rapporteurs zich gedrongen hier te vermelden, dat gedurende deze overweging, bij herhaling door zeer vele leden de overtuiging is uitgesproken, dat de voorgestelde hervorming in onze staats-instellingen, hoe wenschelijk zij in vele opzigten ook moge zijn, en welke heilrijke vruchten zij in het vervolg ook moge kunnen voortbrengen, als zij eenmaal wordt ingevoerd, geenszins aan de hooggestemde verwachting, die bij velen bestaat, zal beantwoorden. Inzonderheid meent men zulk eene uitkomst te moeten duchten, omdat de natie nog eene andere behoefte heeft, niet minder diep en algemeen gevoeld, dan die aan uitbreiding van staatkundige regten, de behoefte namelijk aan een vereenvoudigd, minder kostbaar staatsbestuur; en omdat velen buiten de Kamer zich maar al te zeer hadden gevleid, dat de Grondwets-herziening tot het voldoen aan die behoefte zou kunnen leiden, en dus eene zeer aanmerkelijke vermindering in de rijksuitgaven en in de lasten des volks zou kunnen te weeg brengen. Deze verwachting zal worden te leur gesteld; en ofschoon nu de leden der Kamer daarin geenszins ten volle gedeeld, maar integendeel steeds het gevoelen voorgestaan hebben, dat eene Grondwets-herziening, hoedanig ook ingerigt, geenen zeer merkbaren invloed op den toestand van 's Rijks geldmiddelen kon uitoefenen, mogten zij dit gewigtig punt hier niet onaangeroerd laten; te minder, vermits, naar hunne meening, de regering, in de enkele gevallen, waar, bij het beramen der voorgestelde veranderingen in de Grondwet, bezuiniging en vereenvoudiging in haren weg lag, zich die gelegenheid niet genoegzaam ten nutte heeft gemaakt. Men heeft dezerzijds die handelwijze betreurd en zich ook daarom verpligt geacht met nadruk den wensch te uiten, dat, als de Grondwets herziening werkelijk zal zijn tot stand gebragt, wezenlijke bezuiniging en vereenvoudiging het doel moge zijn, waarnaar door de regering en de dan opgetredene volksvertegenwoordiging rusteloos worde gestreefd, in de overtuiging, dat er geen beter waarborg voor de onafhankelijkheid des vaderlands bestaat dan welgeregelde finantiën. Mogten dan te gelijker tijd regering en vertegenwoordiging steeds het oog gevestigd houden op de bronnen van 's volks welvaart, in dien geest vooral, dat alle overgeblevene belemmeringen voor de ontwikkeling der nijverheid in hare verschillende takken wierden opgeheven, dan zouden ook zij, die omtrent de goede werking der in te voeren nieuwe staats-instellingen in sommige opzigten minder gunstig denken, met vertrouwen de toekomst te gemoet gaan.

Voorts zijn er verscheidene aanmerkingen omtrent de bijzondere ontwerpen in het midden gebragt.

Betreffende het ontwerp n°. I, art. 1, hebben de woorden «*in Europa*» weder de aandacht opgewekt. Vrij algemeen heeft men zich niet voldaan betoond door de ophelderingen, van regeringswege gegeven. Men blijft er iets tegenstrijdigs in zien, dat, terwijl elders van «bezittingen van het Rijk» wordt gewaagd, hier die bezittingen ingewikkeld als een integrerend deel van het Rijk worden verklaard, en dat daaruit te eeniger tijd moeijelijkheid zal ontstaan. Met aandrang is de wensch geuit, om inlichting te ontvangen op de vraag, of de staatsregtelijke verhouding van Limburg voortdurend verzekerd is.

Bij onderscheidene leden bestaan gewigtige bezwaren tegen de bepaling, bij welke de vereeniging en splitsing van provincien aan den gewonen wetgever wordt opgedragen. Sommige hebben gemeend, dat de vereeniging en splitsing van gemeenten aan de provinciale staten moet worden overgelaten.

Ten aanzien van art. 14 is de overtuiging uitgesproken, dat, zoolang de wet *tot regeling van het regt van vereeniging* niet tot stand zal zijn gebragt, de artt. 291—294 van de bestaande strafwet van kracht zullen blijven.

Aangaande de wet n°. II hebben vele leden verklaard, met genoegen te hebben gezien, dat art. 11, op aandrang der Tweede Kamer, eene verandering heeft ondergaan, ten gevolge van welke, bij elke nieuwe troonsbeklimming, het inkomen van de Kroon bij de wet zal geregeld worden. Zij zouden het voor de belangen van het vaderland en van het regerend stamhuis zelfs hoogst wenschelijk hebben gerekend, dat aan dien aandrang nog verder ware toegegeven, doch zoude thans in de zaak berusten. Zij achtten het echter, ter vermijding van verkeerde opvattingen, van bijzonder gewigt, dat van regeringswege eene bepaalde opgave wierd gedaan van het cijfer der jaarlijksche inkomsten van den regerenden Koning uit de kroondomeinen.

Omtrent art. 37 hebben sommige leden een overwegend bezwaar gezien in de bepaling, dat ook het ontslag van militaire officieren bij de wet zal worden geregeld. Naar hun oordeel wordt daarbij aan den Koning noodeloos een regt ontnomen, waarvan bij de ministeriële verantwoordelijkheid geen misbruik te duchten is, en waardoor de krijgstucht kan worden verzwakt. Andere leden deelden niet in deze bedenkingen. Zij oordeelden, dat men daardoor alleen heeft willen waken tegen misbruiken, die van geheime rapporten zouden kunnen worden gemaakt; — dat men geen ander doel had, dan om de thans bestaande reglementen op dat stuk in eene wet op te nemen; en dat eene dergelijke regeling, in Frankrijk zoo wel als in Pruissen, gunstig had gewerkt.

In al de afdeelingen is men teruggekomen op het denkbeeld, dat eene afschaffing van den Raad van State hoogst wenschlijk zoude zijn geweest.

Aangaande de wet n°. III hebben sommige leden zich stellig verklaard tegen het behoud eener Eerste Kamer, en hebben verscheidene leden de bekende bezwaren tegen de regtstreeksche verkiezingen doen gelden. De overgroote meerderheid heeft zich voor het gevoelen verklaard, dat onder de hoofdbeginselen der kieswetten moet behooren, dat voor het doen eener werkelijke benoeming, steeds de *volstrekte meerderheid* der uitgebragte stemmen zal worden vereischt. — De aangenomen regel voor de verkiesbaarheid tot het lidmaatschap der Eerste Kamer is almede door vele leden, met nadruk bestreden, omdat daarbij de geld-aristocratie ten grondslag is gelegd, en dit beginsel nog niet zuiver is behouden, vermits bepaalde personen, die hoog in de belasting zijn aangeslagen, daarom niet altijd onder de gegoeden kunnen gerekend worden. Sommige leden houden het stelsel voor genoegzaam onuitvoerbaar, en achten het bezwaar schier onoverkomelijk, indien zich eenmaal de noodzakelijkheid mogt voordoen, om de Kamer in dubbelen getale bijeen te roepen. Men verlangt mededeeling van de waarschijnlijk reeds opgemaakte lijsten der hoogst belaste ingezetenen, ten einde zich van de mogelijkheid eener goede uitvoering te kunnen overtuigen.

Men heeft, ten aanzien van art. 39, eene bepaalde verklaring verlangd, omtrent het regt verstand van de uitdrukking: «*de wetten zijn onschendbaar;*» — en of aan dezelve eene meer uitgestrekte, of meer beperkte beteekenis moet worden gehecht. Enkele leden zien in eene meer beperkte opvatting van het voorschrift

eene zeer gevaarlijke strekking, en keuren het af, dat men den regter de bevoegdheid zoude ontnemen, om gewone wetten, ter zake van schennis der Grondwet, niet toe te passen.

Betreffende de wet IV, art. 12, zijn in al de afdeelingen bezwaren geopperd tegen de bepaling, dat provinciale belastingen bij de wet moeten worden bekrachtigd. Verscheidene leden noemen het ook steeds eene verkeerdheid, dat de uitvoering van bepaalde wetten aan de Staten zal kunnen worden opgedragen. Zij beschouwen zulks als eene verkorting van het beginsel, dat de uitvoerende magt bij den Koning berust, en eene niet te verdedigen vermenging van gezag. — Vele leden keuren het af, dat de openbaarheid van de zittingen der gemeente-raden niet in de Grondwet is opgenomen.

Omtrent de wet nº. V, art. 3, al. 3, hebben sommige leden bezwaar gevonden in de daarbij voorkomende bepaling [onteigening] voor het onderhoud van dijken, en op eene bevredigende verklaring van regeringswege aangedrongen.

Aangaande de wet nº. VI is opgemerkt, dat laatstelijk aan art. 192 van de tegenwoordige Grondwet, hetwelk onveranderd blijft, eene uitlegging is gegeven, die men niet kan billijken, en die in hare gevolgen schadelijk kan zijn voor de schatkist. Ofschoon wel, bij de jongste beraadslagingen, is gebleken, dat de Regering zich met deze uitlegging niet vereenigt, verlangt men alsnog, tot meerdere zekerheid, de verklaring, of hier door »*godsdienstige gezindheden*» niet «*kerkgenootschappen*» moeten worden verstaan, zoodat de tractementen niet aan bepaalde kerkelijke gemeenten of leeraars, maar aan de kerkgenootschappen zelven zijn verzekerd

Ten aanzien van de wet Nº. VII zijn geene bedenkingen in het verslag vermeld.

Betreffende de wet Nº. VIII (de defensie) heeft men in meer dan eene afdeeling verlangd te weten, welke de regtstoestand is. ten aanzien van het in staat stellen van beleg, en hoedanig die zal zijn, na de invoering der gewijzigde Grondwet. Sommigen meenden, dat, indien de Grondwet daarover zweeg, het te werk stellen van dergelijken maatregel ongeoorloofd zoude zijn.

Aangaande de wet nº. IX heeft een niet onaanzienlijk aantal leden zich ernstig bezwaard betoond over de bepaling, volgens welke aan de Provinciale Staten de magt wordt verleend, om veranderingen te maken in de bestaande inrigtingen op de waterschappen. Zij zien daarin eene aanranding van de autonomie van dijk- en polderbesturen, welke geëerbiedigd behoorde te blijven, en duchten, dat daardoor algemeene reglementen zullen worden opgedrongen, die voor sommige onderdeelen niet passen, en waardoor inbreuk wordt gemaakt op verkregene regten en zelfs op bijzonder eigendom. — Andere leden hebben echter daarin niet gedeeld, en meenen, dat men van Provinciale Staten, die het uitvloeisel eener volkskeuze zullen zijn, geene willekeur mag verwachten, en dat wel geene veranderingen zullen worden tot stand gebragt, dan met goedkeuring des Konings, en na vooraf de dijk- en polderbesturen te hebben gehoord.

Ten aanzien van de wet nº. X (onderwijs) hebben vele leden uitdrukkelijk verklaard, de woorden «*met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen*» op te vatten in den zin, dien de regering vroeger heeft betuigd daaraan te hechten, en dat deze woorden derhalve alleen beteekenen, dat men den eerbied, aan de begrippen van andersdenkenden verschuldigd, bij het onderwijs op de openbare scholen niet uit het oog zal mogen verliezen. Voorts heeft men eenige nadere opheldering van regeringswege zeer wenschelijk geacht, betreffende het regt verstand van de verpligting tot het geven van een voldoend openbaar lager onderwijs van overheidswege, ter verzekering, dat de verlangde waarborg voor het behoud van den gunstigen toestand van dit onderwijs hier te lande niet geheel of grootendeels te loor zal gaan.

Omtrent de wet nº. XI zijn geene bedenkingen vermeld.

Aangaande de wet Nº. XII (add. art. en voorl. kiesreglement) is aangemerkt, dat men vrij algemeen heeft verklaard, art. 3 zoodanig te hebben opgevat, dat alle wetten en reglementen, die, tijdens de afkondiging der Grondwet, verbindende zijn, van kracht zullen blijven, tot het aangeduide tijdstip der vervanging, al zijn zij ook in strijd met de bij de nieuwe Grondwet aangenomen beginselen en voorschriften; — vermits uit eene meer beperkte uitlegging groote verwarring zou ontstaan.

Ten aanzien van art. 7 verlangt men te weten, of het de bedoeling is, dat het voorloopig kies-reglement slechts eenmaal zal werken, of dat het ook van kracht zal zijn tot dat de blijvende verkiezingswet zal zijn tot stand gebragt.

Met betrekking tot het kies-reglement is het gebrekkige daarvan, vooral ten aanzien van de onevenredigheid van den census, zeer in het oog gevallen, zoodat sommige leden het verkieslijker achten, dat men, in plaats van zich met een onvolkomen reglement te behelpen, eene blijvende kieswet zamenstelde, en tot vaststelling daarvan de medewerking der gewone thans nog bestaande Kamers inriep. Men heeft ten aanzien van verschillende bepalingen nog nadere inlichtingen verlangd, en men is zeer beducht, dat de instelling van onder-kiesdistricten moeijelijk zal kunnen worden overeengebragt met het beginsel, dat voor de benoemingen de volstrekte meerderheid zal gevorderd worden; — een beginsel, waarop zoo hooge prijs wordt gesteld.

Het verslag is geteekend door de heeren *van Naamen*, *Wichers*, *Duymaer van Twist*. *van Goltstein*, *den Tex*, *van Panhuys* en *van. Beeck Vollenhoven*; zijnde de rapporteurs.

En aan het slot is eene nota geplaatst van den volgenden inhoud:

De ondergeteekenden, in overweging nemende, dat, overeenkomstig de thans nog bestaande Grondwet, de aanmerkingen en beschouwingen der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in dubbel getal vergaderd, geene aanleiding kunnen geven, om van de zijde der regering in de thans aanhangige ontwerpen van wet eenige veranderingen of wijzigingen daar te stellen, hadden gaarne gezien, dat de leden dezer afdeeling met hen het gevoelen hadden gedeeld, dat alle voorloopige deliberatiën over die ontwerpen overbodig kunnen geacht worden, en dat in allen geval het opmaken van een verslag dier deliberatien en het mededeelen van hetzelve aan de regering, als tot niets leidende, hadden kunnen worden achtergelaten.

Daar de meerderheid der leden dezer afdeeling echter geoordeeld heeft, dat gevoelen van de ondergeteekenden niet te kunnen deelen, hebben zij geene zwarigheid gemaakt aan de deliberatien deel te nemen; doch zij wenschen van hunne bovengemelde meening te doen blijken en voor het overige te blijven in hun geheel, en achten zich alzoo door de in deze afdeeling gehoudene deliberatien in niets gebonden.

's Gravenhage, 22 Sept. 1848. — *W. J. C. van Hasselt.* — *P. B. J. Vegilin van Claerbergen.*

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 29 *September*.

Gisteren is er aan het ministerie van binnenlandsche zaken wederom een ministerraad gehouden. Men verneemt dat het ministerie zich ijverig bezig houdt met de beantwoording van de aanmerkingen, vervat in het verslag der afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in dubbelen getale vergaderd, over de ontwerpen van wet tot herziening der Grondwet. Die antwoorden zullen nog heden inkomen en morgen aan de leden worden rondgedeeld.

Morgen ochtend zal de commissie van rapporteurs vergaderen en alsdan, naar men verwacht, beslissen, dat er geen nader onderzoek over de ontwerpen in de afdeelingen zal worden gehouden. Morgen, Zaturdag, des middags ten twee ure, zal de dubbele Kamer eene zitting houden. Alsdan zal het algemeen verslag van de commissie van rapporteurs over de twaalf wetsontwerpen worden uitgebragt en zullen de beraadslagingen bepaald worden tegen aanstaanden Maandag, den 2 October.

Buitenlandsche berigten.

Duitschland. — In de zitting van het Parlement, van Zaturdag, is het ontwerp-adres aan het Duitsche volk in beraadslaging genomen. Na eene levendige discussie werd, op voorstel van een der leden van de commissie, met 197 tegen 173 stemmen besloten, tot de eenvoudige orde van den dag over te gaan en alzoo het ontwerp verworpen. Eene andere niet minder belangrijke discussie betrof het verbod van gelduitvoer uit Oostenrijk. Nadat *Mercke*, van Hamburg, als rapporteur der commissie, het voorstel van het comité verdedigd had, werd dit aangenomen. Het luidt aldus: «De nationale vergadering besluit, het voorloopig centraal bestuur uit te noodigen, aan de Oostenrijksche regering onmiddellijk den last te doen toekomen, het uitvoerverbod op de edele metalen dadelijk op te heffen, opdat het onderling verkeer der Duitsche Staten in zijne oude regten hersteld worde.»

Door afgevaardigden van de linkerzijde was tot het houden eener lijkplegtigheid besloten, doch is deze, ten gevolge van een verbod van den militairen kommandant, uitgesteld. Te gelijk verscheen eene bekendmaking, waarbij tegen deelneming aan optogten, zamenscholingen en dergelijke gewaarschuwd wordt, en overtredingen met het standregt bedreigd worden.

Eene circulaire van den rijksminister van justitie, *Mohl*, ziet het licht, om de uitspattingen der drukpers in Duitschland tegen te gaan. Nadrukkelijk zegt hij, dat het thans niet tegen de vrijheid, maar tegen de losbandigheid te doen is.

— De tijdingen uit het Badensche zijn belangrijk. De streken, waarin *Struve* met zijne aanhangers was ingevallen, zijn in staat van oorlog verklaard.

Van den 25 verneemt men uit Karlsruhe, dat den vorigen dag bij Staufen *de oproerlingen onder Struve aangegrepen en volkomen geslagen zijn.* Staufen was ingenomen; eenige huizen zijn aldaar afgebrand. Aan de zijde der oproerlingen telde men vele, aan de zijde der troepen eenige dooden. De aanvoerder is met tachtig der zijnen gevangen genomen: *Struve* is, volgens sommige berigten, met verscheidene der zijnen, ingevolge het oorlogsregt, *doodgeschoten.* (Volgens andere berigten is dit echter het geval niet.)

— *Keulen*, den 27 September. De rust is niet verder gestoord; de aflevering der wapenen is tamelijk zonder moeite geschied; de landraad *von Moeller* is tot tijdelijke opperbewindvoerder in de rijngewesten benoemd. Er komt hier aanzienlijke versterking van krijgsmagt aan.

Pruissen. — *Berlijn*, den 24 September. Het is heden in den zin der vrienden van orde en ware vrijheid afgeloopen. De toestand liet zich bedenkelijk aanzien; in den morgen bedekten losbandigen de omstreken der nationale vergadering; de burgerwacht was onder de wapenen gekomen en verscheidene honderde constabels hadden ter bescherming dier vergadering post gevat. In deze zitting nu heeft de eerste minister *von Pfuel* eene circulaire voorgelezen, aan de militaire commandanten gerigt, van den 23 gedagteekend, waarin stellig verklaard wordt, dat het 's Konings verlangen is, dat de grondwettige ontwikkeling tot stand kome, en dat de officieren, zoowel als de burgerlijke overheden, op de staatsregeling den eed zullen afleggen, als die tot stand zal zijn gebragt; dat Z. M. voorts tegen alle reactionnaire beweging gestemd is; dat, hoe moeijelijker de tegenwoordige toestand van het Pruissische en Duitsche vaderland is, des te noodzakelijker eene eenstemmige zamenwerking van alle wettige overheden is; dat alle schijn van tweedragt moet vermeden worden, opdat aldus aan de vijanden des vaderlands alle hoop en voorwendsel worde benomen.

Dit stuk bragt een' allergewenschten indruk te weeg; men zag, dat de krijgsmagt zich niet tegen den door den koning gebaanden weg van grondwettige ontwikkeling verzette. De leden der nationale vergadering beantwoordden de voorlezing met veel geestdrift; zij keerden na het einde der zitting, rustig huiswaarts, en langzamerhand gingen de benden, die zich dreigend lieten aanzien, uiteen. Men houdt het daarvoor, dat Pruissens Monarchij en Duitschlands toestand door deze verzoenende houding, grootelijks zijn bevoordeeld.

Luxemburg. — Men meldt uit Luxemburg, dat den 25 per courier bevel was ontvangen, om het 38ste regement, in die vesting in garnizoen liggende, dadelijk naar Mentz te doen oprukken; den 26 zou hieraan voldaan worden. Het schijnt dat de bewegingen te Koblentz, Keulen enz. tot dien maatregel hebben aanleiding gegeven.

Groot-Brittannie. — In het zuiden van Ierland wordt het rustiger, de oproerige en roofzieke benden schijnen bijna geheel verdwenen te zijn.

— Volgens de per Overland-mail ontvangen berigten, tot den 26 Augustus, waren de vereenigde troepen, onder *Edwardes*, *Cortlanot* en Engelands bondgenoot den Newaub, niet ver van Moultan gekampeerd, maar, door gebrek aan artillerie, buiten staat iets tegen het fort te ondernemen.

Op het eiland Ceylon is in het laatst der maand Julij een opstand uitgebarsten; de inboorlingen verlangden vermindering van verscheidene belastingen. Kornegalle was door 4000 bewoners van Candia omringd en aangetast; hun werd echter krachtige wederstand geboden, en er kwam versterking van Candia, welke de oproerlingen weldra uiteen dreef.

— De met de *Teviot* ontvangene berigten uit West-Indie (Demerary 18 Augustus, Bermuda 5 September), behelzen eene uitvoerige opgaaf van de verwoestingen, die in het midden van Augustus door een' vreesselijken orkaan op verscheidene eilanden zijn aangerigt. Op Antigua en St. Kitts zijn die verwoestingen grooter geweest, dan men er in de 20 laatste jaren bij dergelijke natuurverschijnselen of bij aardbevingen beleefd had. Een groot aantal plantaadjen hebben veel schade bekomen; ettelijke schepen zijn verongelukt, en ook verscheidene menschen (op Antigua, naar men meldt 30) zijn omgekomen. Voor het overige luiden deze berigten even ongunstig als de vroegere, omtrent den staat van kwijning der Britsche kolonien. — Op St. Domingo is tusschen de Zwarten en de Mulatten een opstand uitgebroken.

Frankrijk. — De nationale vergadering heeft den 26, ter gelegenheid van art. 15 der Staatsregeling, de leer der opklimmende belasting behandeld. Verschillende redenaars hebben zich tegen deze oogenschijnlijk zoo regtvaardige leer, dat men naar mate van het vermogen bestendig meer in de belasting deelen moet, verklaard en betoogd, dat daarvan in de eerste plaats voor de nijverheid geheele verberging der kapitalen zou te vreezen zijn, terwijl het bijna ondoenlijk zou zijn, die regeling op eene gelijke wijs ten uitvoer te leggen. Ook de minister van financiën was tegen deze leer, en verlangde, dat het artikel der grondwet dermate gewijzigd wierd, dat daaruit alleen een gebod tot gelijke verdeeling der lasten in evenredigheid van het vermogen, zonder progressie, af te leiden zou zijn. De commissie voor het vervaardigen der staatsregeling heeft mede verklaard, de leer eener opklimmende belasting niet te huldigen, en daarom niet geaarzeld, de wijziging van haar opstel aan te nemen, opdat geen twijfel meer op dit punt zou bestaan.

Ter stemming overgegaan zijnde, hebben zich 644 stemmen voor en slechts 96 tegen die wijziging verklaard.

De vergadering heeft vervolgens beraadslaagd over het stelsel van eene of twee kamers; het laatstgemelde is door den heer *Duvergier de Hauranne* met kracht voorgestaan.

In den loop van die beraadslaging werd de aandacht der vergadering eensklaps afgetrokken. Prins *Lodewijk Napoleon* was in haar midde verschenen en had aan de linkerzijde plaats genomen.

Spoedig daarop werd verslag over de jongste verkiezingen gedaan, en tot de toelating van den genoemden prins besloten.

Deze vatte alsnu het woord op en gaf aldus zijne gehechtheid aan de bestaande orde van zaken te kennen:

«Burgers vertegenwoordigers! Na de lasteringen, waaraan ik blootgesteld ben geweest, kan ik het stilzwijgen niet in acht nemen; ik behoore mij luide te verklaren, van den eersten dag af, waarop ik de eer heb zitting in uw midden te nemen, en de gevoelens te doen kennen, die mij altijd bezield hebben.

«Na drie en dertig jaren van vogelvrij-verklaring en ballingschap is het mij eindelijk geoorloofd, Frankrijk en mijne medeburgers weder te zien; ik ben dat geluk aan de republiek verschuldigd; ontvange de republiek daarvoor mijnen eed van erkentelijkheid en gehechtheid.

«Mijne edelmoedige medeburgers, die mij met hunne stemmen vereerd hebben, kunnen rekenen op mijnen ijver om met u te arbeiden aan de ontwikkeling der volksmatige instellingen, waarop het volk aanspraak heeft.

«Tot dusverre heb ik met uwe werkzaamheden slechts bekend kunnen worden door lezen en bespiegelen. Thans, mijne waarde ambtgenoten, kan ik daaraan een werkzaam deel nemen; mijn gedrag in uw midden zal dat zijn van een' man, die vastelijk besloten heeft, zich toe te wijden aan de verdediging van de orde en van het heil der republiek.» (*Toejuichingen.*)

Deze aanspraak scheen een' goeden indruk op de vergadering te weeg te brengen.

De verkiezing van den heer *Fould* is ook goedgekeurd; die van den heer *Raspail* insgelijks, doch de procureur-generaal van het parijsche geregtshof heeft verlof gevraagd en bekomen, om de vervolgingen tegen dien heer voort te zetten; zoodat deze nog vooreerst te Vincennes gevangen zal blijven.

Het schijnt, dat *Lodewijk Napoleon* niet over Boulogne, maar over Ostende en Rijssel herwaarts is gekomen; hij vindt het bestuur eenigzins versterkt, zoodat voor het oogenblik niets van hem te vreezen is.

— Nadat in de zitting der nationale vergadering van 27 dezer, de benoeming van den heer *Lodewyk Bonaparte* als volksvertegenwoordiger in de departementen der Neder-Charente en Moezel, benevens die van den generaal *Rulhière* in het departement der Neder-Loire, goedgekeurd waren, werden de discussiën over het 20ste artikel van het ontwerp der constitutie voortgezet.

De heer *Roucher* stelde, even als de heer *Duvergier de Hauranne*, een amendement voor, strekkende om het beginsel van twee wetgevende kamers aan te nemen. Spreker beweerde, dat ééne kamer met der tijd despotiek zoude werden, en dat alle publicisten het beginsel van twee kamers goedkeurden.

De heer *de Lamartine* verklaarde zich tegen het amendement van de heeren *de Hauranne* en *Roucher*, en beweerde, dat de ongeregeldheden, die vroeger in Engeland hadden plaats gehad, aan het beginsel eener dubbele kamer te wijten waren; ook zeide hij dat de amerikaansche senaat een gebrek in de constitutie der Vereenigde Staten was. Naar zijn gevoelen was Frankrijk geene oligarchie, noch eene theocratie of militairen staat, maar een land, waar de democratie den meesten voortgang had gemaakt. Hij zeide verder, dat er belangrijke gebeurtenissen thans plaats grepen, en dat, indien men in plaats van ééne magt drie daarstelde, Italie door de noordelijke mogendheden zou vernield worden, en dat men in Frankrijk zelf dan weder barricaden zou oprigten, alvorens het gouvernement het in staat van beleg verklaren zou kunnen uitvaardigen. Spreker vroeg vervolgens, wat de president der republiek doen moest, indien er oneenigheden tusschen de beide kamers ontstonden, en op welke wijze men de verschillende leden der kamers benoemen zoude. Hij eindigde zijne redevoering met de bewering, dat het stelsel van 2 kamers tot een dictatorschap leiden, en dat hij alzoo voor één kamer stemmen zoude.

De heer *Odilon Barrot* gispte de beginselen van den heer *de Lamartine* in zijne redevoering ontwikkeld en beweerde, dat juist ééne kamer tot een collectief dictatorschap leiden zou, of minstens tot eene voortdurende conventie.

Na nog eenige discussien heeft de vergadering met 530 tegen 289 stemmen besloten, dat er slechts ééne Kamer zal zijn.

— De heer *Brunet* heeft bij de nationale vergadering het ontwerp tot oprigting eener nationale bank ingediend. De benoodigde fondsen zouden worden bijeengebragt bij aandeelen van 50 francs. De helft zal worden verstrekt door particulieren, 1/4 door de steden en 1/4 door den staat. Het ontwerp is naar het committé van financiën verzonden.

— Men verneemt, dat de hertogin *van Montpensier* te Sevilie voorspoedig van eene dochter bevallen is.

Belgie. — De September-feesten te Brussel blijven eene groote menigte vreemdelingen derwaarts trekken. Een optogt van de wagens, op zinnebeeldige wijs de negen provincien voorstellende, heeft vooral de aandacht getrokken en werd door het heerlijkste weder begunstigd. Alle huizen, waar de trein voorbij trok, waren met vlaggen versierd, en overal had men eerebogen opgerigt.

LAATSTE BERIGTEN.

Pruissen. — Men meldt uit Berlijn, 26 September: De avond van gister is betrekkelijk rustig afgeloopen; de volkshoopen wilden wel de staatkundige gevangenen bevrijden, doch zijn door de houding van troepen en burgerwacht afgeschrikt.

— Keulen herneemt zijn gewoon aanzien; de winkels worden heropend, het krijgsvolk wordt ingetrokken, enz.

Karlsruhe, 26 September. — Men verneemt nader, dat *Struve met zijne vrouw gevangen zijn genomen.* Het berigt, wegens het doodschieten van *Struve*, is voorbarig. Men heeft een deel van de door hem geroofde kas en belangrijke papieren bij hem gevonden.

De benden der vrijscharen zijn in alle rigtingen verstrooid.

Napels. — De Koning en de Sicilianen moeten een door Frankrijk en Engeland voorgestelden wapenstilstand hebben aangenomen.

Oostenrijk. — Tegen den 25 vreesde men weder bewegingen in de hoofdstad. Sedert de jongste gebeurtenissen te Frankfort en Berlijn, is de radicale partij weder meer verwoed geworden. Het zamentreffen der dagteekeningen van den 21 tot den 25, wegens plaats gehad hebbende of verwachte onlusten op verschillende punten van Duitschland, ontgaat de aandacht niet en bevestigt, dat er een bepaald plan van de woelzieke partij bestaat.

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.